

Danskerøysa og Haugbrott

Danskerøysa ligger vakkert til med god utsikt over Heilhornene, skipsleia og Lekafjorden.
Foto: Arnfinn Holand.

De fleste gravene i Skeisnesset har groper i midten, som spor etter utgravninger. Gravrøving er ikke noe nytt. Det kunne skje kort tid etter gravleggingen og motivet kunne være både rikdom og visdom.

Ca 100 meter nedover mot sjøen ligger det ei gravrøys som trolig er fra jernalderen. I jernalderen var det vanlig at den døde fikk med seg våpen, smykker og ulike redskaper som gravgods.

I 1971 skjedde det en ulovlig graving i denne røysa. Mannen som gjorde innbruddet var visstnok fra Danmark. Derfor er røysa kalt «Danskerøysa», for å skille

den fra alle de andre røysene i området. Vi kjenner fortsatt ikke hva motivet var for gravingen i 1971.

Kulturminnene i Skeisnesset er ellers godt ivaretatt. De gamle gravrøysene ligger slik de alltid har gjort. Mange steder har menneskelig aktivitet som nydyrking og utbygging fjernet slike kulturminner.

Eldre steinalder	Yngre steinalder	Bronsealder	Eldre jernalder	Yngre jernalder	Middelalder	Nyere tid
9200 f.Kr	4000 f.Kr	1500 f.Kr	500 f.Kr	550 e.Kr	1050 e.Kr	1537 e.Kr Nå
Pionerbosetting 9200 - 7500 f.Kr	«Bondesteinalder»		Folkevandring 400-550	Vikingtid 780-1050		Reformasjonen 1537

Faksimile Namdal Arbeiderblad 4. august 1971

Faksimile Namdal Arbeiderblad 4. august 1971

Haugbrott

Arkeologiske utgravninger viser innbrudd i enkelte gravhauger kort tid etter begravelsen.

Eksempler på dette er gravhauger på Storem og Jøa i Nord-Trøndelag. Innbruddet i haugene går rett på den gravlagte og skjelettet er fjernet sammen med deler av gravgodset. Denne skikken kalles haugbrott.

De mest kjente eksemplene på haugbrott er innbrudd i gravkamrene i Oseberg- og Gokstadskipet.

Å bryte gravfreden var en ussel og grov forbrytelse i jernalderen. Haugbrott, etter bestemte regler, var imidlertid legitimt i noen tilfeller. Sagaene beskriver blant annet haugbrott for å bli kvitt gjengangere eller å hente ut gjenstander med magisk kraft til bruk i ritualer.

”Haugalderen varte til kristendommen begynte å spre sitt lys. Herav kommer det at modige og djerne menn siden, etter at de hadde brutt haugens stengsler, røvet de døde for deres beste våpen, gull og sølv, dog ikke uten fare for sig selv, da de døde.”

Fra Skjoldungesagaen, nedskrevet på 1100-tallet.

Kilde til kunnskap

De eldste skriftlige kildene vi har er sagalitteraturen fra vikingtida.

Skal vi lære noe om det som skjedde tidligere, er vi avhengig av spor våre forfedre har etterlatt seg i terrenget, enten i form av gravrøyser, boplasser, tufter etc, eller som redskaper eller andre gjenstandsfunn.

Kulturminneloven skal sikre at vi tar vare på fornminnene. Alle kulturminner i Norge eldre enn 1537 (reformasjonen) er automatisk fredet

Kulturminnelovens formål

Kulturminner og kulturmiljøer med deres egenart og variasjon skal vernes, både som del av vår kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning.

Det er et nasjonalt ansvar å ivareta disse ressursene som vitenskapelig kildemateriale, og som varig grunnlag for nålevende og fremtidige generasjoners opplevelse, selvforståelse, trivsel og virksomhet.

